

Μια ουσιαστική θεατρική έξοδος

«Τα κτίσματα» του Αριστείδη Αντονά στο Θέατρο Κυδωνία

«Αυτή η παράσταση είναι καλύτερη απ' όσες είδαμε στην Αθήνα» είπε με αφοπλιστική ειλικρίνεια ένας θεατής, μετά το τέλος της περυσινής *Αγρυπνίας* του Λαρς Νούρεν στο θέατρο Κυδωνία του Μιχάλη Βιρβιδάκη στα Χανιά.

Νομίζω ότι μια τέτοια αναγνώριση είναι πολύ πιο ουσιαστική από τις επίσημες κρίσεις που κατά καιρούς δημοσιεύονται για το θίασο, όταν τύχει κάποιος κριτικός του κέντρου να περάσει από τα Χανιά, όταν το ρεπερτόριο του θιάσου τραβά την προσοχή των θεατρολόγων και γίνεται ανακοίνωση σε συνέδρια, όπως στο πρόσφατο προς τιμήν του Νίκηφόρου Παπανδρέου στη Θεσσαλονίκη. Πολύ πιο ουσιαστική κι από την ένταξη του θιάσου στο σύστημα επιχορήγησης του ελεύθερου θεάτρου, αφού είναι μια ηθική ανταμοιβή άμεση και γενναιοδωρη, σε αντίθεση με την αντίστοιχη της υλική που, και πενιχρή είναι, και καθυστερεί ενάμιση με δυο χρόνια η εκταμίευσή της.

Φέτος ο Μιχάλης Βιρβιδάκης προτείνει έναν πρωτοεμφανιζόμενο στην Ελλάδα (στο εξωτερικό έχει ωστόσο παιχτεί) σύγχρονο έλληνα συγγραφέα κι ένα έργο που θα βλέπαμε πρώτα στην Αθήνα, αν ο χρόνος έδινε λίγο μεγαλύτερα περιθώρια ζωής στον Τάσο Μπαντή. Ωστόσο το έργο έχει μια απίστευτη επικαιρότητα που μπορεί να σε κάνει να πιστέψεις αρχικά, αν δεν γνωρίζεις -όπως ο αδαής γράφων- ότι γράφτηκε για να σχολιάσει υπαινικτικά την επιβολή του Μνημονίου στη χώρα μας.

Οι ήρωές του «περνούν τη μέρα τους με τις πυτζάμες και πέφτουν στο κρεβάτι με τα ρούχα της δουλειάς» παρατήρησε εύστοχα ο Αλέξης Πολίτης. Η αντινομία δεν είναι όμως η μόνη. Μετά την πρώτη πράξη κι αφού οι δυο κεντρικοί ήρωες έχουν ξεδιπλώσει τις απόψεις τους για το πρόβλημα που τους απασχολεί, μέσα στον ελάχιστο χρόνο που χρειάζεται για ν' αλλάξει ένας φωτισμός, οι θέσεις αντιστρέφονται, ο Αργύρης υποστηρίζει όλα υποστήριζε λίγο πριν ο Πορφύρης και το ζήτημα που τους απασχολεί θα εξεταστεί άλλη μια φορά με μια αντεστραμμένη και επομένως ανανεωμένη τώρα διαλεκτική.

Το δραματουργικό αυτό εύρημα σε συνδυασμό με ένα διάλογο έξοχα γραμμένο και υποστηριγμένο άψογα υποκριτικά από τον πρωτεύικό Μιχάλη Βιρβιδάκη και τους Αντώνη Παλιεράκη και Γιώργο Γραμματικάκη είναι δύο από τα σημαντικότερα ατού της παράστασης, χωρίς να είναι σίγουρα τα μόνα. Η υπόθεση του έργου, η σύλληψη της ιδέας, η παραδοξότητά της που φτάνει με άνεση το κωμικό συνηγορούν άμεσα υπέρ του συγγραφέα και του έργου.

Πιθανή αναγνώριση αυτής της αξίας πάντως, θέτει αυτόματα κάποια εντελώς πρακτικά ζητήματα: ένα νέο σχετικό έργο, που θα ανέβαινε στην Αθήνα από τον Τάσο Μπαντή, ανεβαίνει τώρα από έναν άρτιο θίασο τέχνης με υποδειγματικό ρεπερτόριο (Φόσσε, Βέντεκιντ, Νούρεν, Χάντκε, Μάμετ, Αργύρης Χιόνης) στα Χανιά. Θα «αξιολογηθεί» άραγε ο συγγραφέας του με βάση την παράσταση κι όχι το τυπωμένο κείμενο(εκδ. Άγρα); Θα συμπεριληφθεί αντίστοιχα στα υπό βράβευση πρωτοεμφανιζόμενα έργα και στις αντίστοιχες παραστάσεις; Το θέμα δεν άπτεται μόνο της ευαισθησίας και της τήρησης μιας στοιχειώδους δεοντολογίας από την πλευρά των Ελλήνων κριτικών. Είναι και θέμα ουσιαστικής καλλιτεχνικής αποκέντρωσης, το οποίο όμως, όπως και κάθε άλλο ουσιαστικό πολιτιστικό στόχο, το από καιρό πτωχεύσαν κράτος το έχει εγκαταλείψει στην τύχη του.

Ο εμπυχωτής του Θεάτρου Κυδωνία βέβαια κάθε άλλο. Γιατί όχι μόνο δίνει βήμα σε συγγραφείς που το Εθνικό δεν αφήνει να περάσουν ούτε από το φουαγιέ του, αλλά και δημιουργεί μια σταθερή, ουσιαστική σχέση με μονάδες του ερασιτεχνικού θεάτρου της περιοχής. Κι οι δυο συμπαικτές του προέρχονται από μακρά θητεία στο χώρο αυτό, ο Γιώργος Γραμματικάκης στη θεατρική ομάδα του Πολυτεχνείου Κρήτης κι ο Αντώνης Παλιεράκης σε όλες σχεδόν τις ομάδες του Ρεθύμνου για παραπάνω από 20 χρόνια. Η απαρτίθιση των ονομάτων των θιάσων αυτών δεν έχει φυσικά κανένα νόημα για το αυτάρεσκο θεατρικό μας κέντρο που θεωρεί ότι η επικράτεια αρχίζει χαμηλά στην Πειραιώς και τελειώνει στο τέρμα της Μαυρομιχάλη.

Παρόλ' αυτά δεν είναι τούτη η νοοτροπία που πλήττει περισσότερο το θ. Κυδωνία και τους συνεργάτες του, όσο η αντίστροφη: η αδυναμία της τοπικής κοινωνίας να εκτιμήσει τη δουλειά ενός θιάσου που λειτουργεί υποδειγματικά στα Χανιά, να διακρίνει στις αφίσες που κοσμούν το φουαγιέ του τις διεθνείς διακρίσεις του, τη συμμετοχή των ανθρώπων του σε πρωτοποριακά ευρωπαϊκά φεστιβάλ πλάι στον Καουρισμάκι, την Τσέρτσιλ, τους άγνωστους ακόμη Τάιγκερ Λίλλυς, τη Σάρα Κέιν. Αυτά δηλαδή που θα αποτελούσαν την πιο ηχηρή διαφήμιση στο κέντρο, περνούν εντελώς απαρατήρητα στην περιφέρεια, όπου η συμμετοχή ενός ηθοποιού σε, ένα έστω, επεισόδιο πρόσκαιρα δημοφιλούς σήριαλ ή το στιγμιαίο πέρασμά του από ένα διαφημιστικό σποτ βαραίνουν περισσότερο από μια ή δυο δεκαετίες συνεπούς και επίπονης δουλειάς και εξέλιξης. Αντίστοιχα προβλήματα είχαν άλλωστε στα Χανιά ο Γιάννης Κύρου και η Ελπίδα Μπραουδάκη, όσο πάλευαν να κρατήσουν τους εξαιρετικά σημαντικούς θιάσους τους.

Το Θέατρο Κυδωνία θα μπορούσε πάντως να αυτοπαρηγορηθεί ανεβάζοντας κάποτε το *Βρόμικο Ψωμί* του Δ. Σαβόπουλου, εν αναμονή χορηγών, περιφερειακής πολιτιστικής πολιτικής, αναγνώρισης του κοινού, στήριξης από τοπικούς θεσμούς και πρόσωπα για όσα έχει ως σήμερα προσφέρει. Γιατί το θέατρο που παίζεται από το θίασο αυτό δεν είναι τέτοιο που πας για να το στηρίξεις, αντίθετα σε στηρίζει εκείνο για να συνεχίσεις να ζεις σε μια εχθρική και παράλογη καθημερινότητα.

Μανώλης Σειραγάκης
Λέκτορας Θεατρολογίας
Πανεπιστήμιο Κρήτης

 [Επιστροφή](#)